విలువ

శంకరమంచి పార్థసారథి

నాకు వివాహం జరక్కుండా వుంటే నాకిద్దరాడపిల్లలు పుట్టకుండావుంటే, వాళ్ళకి చదువులంటలేదని వాళ్ళమ్మ కంగారు పడిపోకుండా వుంటే, నాకు సావిత్రితో పరిచయం అయ్యుండేది కాదు.

పిల్లలిద్దరూ బొత్తిగా చదవటం లేదని, ఎవరినైనా ట్యూషన్ పెట్టమన్న మా యావిడ పోరు భరించలేక ఒకరోజు వాళ్ళ స్కూలుకెళ్ళి, వాళ్ళ టీచర్ని అడిగాను ట్యూషను చెప్పటానికి వీలౌతుందా అని.

ఆవిడ మాడిపోయిన మినపరొట్టెలా వుంది. కాసేపు వగలు పోయింది. తనను మళ్ళీ జన్మలో ఇంకెవ్వరూ అడగటానికి రారన్నట్టుగా , తనకున్న మోజంతా తీర్చుకోవాలన్న ఆశతో, కుర్చీలో నిగడతన్ని కూర్చుంది. నా వంక ఎగాదిగా చూసింది. తర్వాత పై కప్పువంక చూసింది. అటుపిమ్మట తను ధరించిన కలంకారీ చీరని పరీక్ష చేసుకుంది. ఆపైన మెల్లిగా అంది.

నాకు వీలుపడదండి – ఈవినింగ్స్ చాలా బిజీ. అయినా మీ పిల్లల ట్యూషను అరేంజి చేస్తాను – రోజూ ఎవరో ఒక ఆడపిల్ల టీచరు వుద్యోగం కావాలని తిరిగిపోతుంది. కావాలంటే ఆ అమ్మాయిని పంపిస్తాను. ఆమెకి కాస్త హెల్ప్ చేసినట్లుగా కూడా ఉంటుంది ఏమంటారు ?

నేను “ అబ్బే అలాగనకండి మీరే రావాలి – ప్లీజ్ ” అంటానని ఆశించినట్లుగా ఉన్నాయ్ ఆమె చూపులు.

కాని నేను “ తప్పక ఆమెనే పంపండి ” అనేసి వచ్చేశాను.

సరిగ్గా రెండ్రోజుల తర్వాత, నేనప్పుడే ఆఫీసు నుంచి వచ్చి ఆరోజు పేపరు చూస్తూ కుర్చున్నాను.

“ నమస్కారమండీ ” ఆ మాట విని తలెత్తి చూసాను.

ఒక యువతి మొహంనిండా ధైన్యాన్ని పులుముకొని నిలబడుంది. వయస్సు ఇరవై అయిదు వుండవచ్చు, ఆమె కష్టాలన్నీ నాకు ఆమె కళ్ళకింద నల్లటి చారలు కన్పించాయ్.

ఆమె ధరించిన నాసిరకం చీర ఆమె యౌవ్వనాన్ని దాచలేకపోతోంది. కాళ్ళకి అరిగిపోయిన ఆమె చెప్పులు , చేతికున్న మట్టిగాజులు, మెళ్ళో వెలవెలాపోతున్న గిల్టు గొలుసు, ప్రస్తుత పిరిస్థితి దర్పణం పట్టి చూపిస్తున్నాయి.

తనని తాను సావిత్రిగా పరిచయం చేసుకుంది.

ఆ క్షణంలోనే ఆమంటే నాకుకొండంత గౌరవం ఏర్పడింది. ఆమె బ్రతుకుతో చేస్తున్న పోరాటం, పాటిస్తున్న క్రమశిక్షణాన్నా కట్టుకున్నాయి.

రోజూ వేళ తప్పకుండా ట్యూషన్‌కి రావటం, శ్రద్ధగా పాఠాలు చెప్పటమే కాకుండా , నా భార్యతో కలివిడిగా మాట్లాడటం, తన కష్ట సుఖాలన్నీ మాకు చెప్పుకోవటంతో, సావిత్రి మాకు ఎంతో ఆప్తురాలైంది.

చాలా కొద్ది రోజుల్లోనే సావిత్రి మా ఇంట్లో మనిషిలా కల్సిపోయింది.

తనకి అవసరం వచ్చిప్పుడల్లా పదీ పరకా అడుగుతుండేది. నేనూ కాదనకుండా, లేదనకుండా ఇస్తూ వుండేవాడిని.

ఇది ఇలా వుండగా , ఒక రోజు నేనప్పుడే బజారునుంచి వచ్చి కూర్చున్నాను. నా భార్య శ్రావణ మంగళవారం పేరంటానికెళ్ళింది.

సావిత్రి అప్పుడే ట్యూషన్ పూర్తిచేసింది, పిల్లలిద్దరూ రివ్వున వీధిలోకి పరిగెత్తారు.

సావిత్రి మెల్లిగా నా వద్దకొచ్చి నిలబడింది. మళ్ళీ ఏదైనా అవసరం వచ్చిందేమో, అడగటానికి సందేహిస్తోందని తలచి మెల్లిగా పకరిరింపుగా, అనునయంగా అన్నాను “ ఏం సావిత్రి ” అని.

సావిత్రి నావంక దీనంగా చూసింది. ఏదో చెప్పబోయి సందేహిస్తున్నట్లుగా వుంది.

రెండు క్షణాలు ఆలోచించి మెల్లిగా అంది “ రాత్రి ఎనిమిది గంటలకి కోవెల ప్రక్కనున్న మర్రి చెట్టు వద్దకొస్తారా ? మీతో పనుంది ”

ఆ మాట విన్న నేను ఆశ్చర్యపోయాను.

ఏమిటీ మీ వుద్దేశ్యం ? నాతో ఏవైనా సంబంధం పెట్టుకోవాలనుకుంటుందా ? నేనలాటి మనిషిలా కన్పించానా ? లేక నా ప్రవర్తన వల్ల ఎన్నడైనా ఆ భావన కల్గించానా ? ఇన్నాళ్ళుగా ఆమెకి సహాయం చెయ్యటం ఆ వుద్ధేశ్యంతో ఇలా అనుకుంటుందా ? కేవలం మానవత్వం వల్లేనని తెలీదా !

నేను ఇతిమిద్దంగా ఎటూ తేల్చుకోలేక పోయాను ఆ క్షణంలో.

మనిషిని చూస్తే ఆ రకం మనిషిలా కన్పించటం లేదు. కానీ మరి ఇదేవిటి ?

రాత్రి పూట వూరి బయటకి రమ్మంటే – తనని కల్సుకోమంటే

ఏమనుకోవాలి ? జీతం పెంచమని అడగటానికని ఎలా సరిపెట్టుకోను.

నేను ఆలోచన్లోంచి తేరుకునే సరికి సావిత్రి లేదు ?

నేనలా ఆలోచిస్తూనే వున్నాను చాలా సేపు. తర్వాత ఒక నిర్ణయానికొచ్చాను.

ఎనిమిందిటికి ఆమె రమ్మన్న స్థలానికెళ్ళాలి. ఆమె వుద్దేశ్యం తెల్సుకోవాలి.

రాత్రికి త్వరగా భోజనం ముగించి, స్నేహితుడింటికెడుతున్నానని ఇంట్లో అబద్ధం చెప్పి బయల్దేరాను.

మెల్లిగా నడుస్తున్నాను. కానీ ఆలోచనలు తెమలటం లేదు.

కోవెలదాటి మర్రిచెట్టుని సమీపించి, సిగరెట్ తీసి వెలిగించాను.

ప్రక్కనే పారుతున్న కాలవ నీటి గలగల శబ్దం తప్ప అక్కడ ఎటువంటి సందడి లేదు !

నేనలాగే నిలబడి, నాకే తెలీని వుద్వేగంతో ఎదురుచూడ సాగాను సావిత్రి కోసం.

సావిత్రి వుండటం ఎక్కడో, ఎటువైపుంచి వస్తుందో గూడా తెలీదు

కాలవ ఆవలొడ్డునించీ బల్లకట్టు వస్తున్నట్లుగా , దాన్ని నడిపేవాడి పల్లె పదాలు వినిపిస్తున్నాయ్.

అయిదునిమిషాల్లో బల్లకట్టు ఒడ్డును తాకింది.

అప్పుడు చూసాను సావిత్రిని !

నాలోని ఉద్వేగాన్ని, ఆత్రుతని పటాపంచలు చేస్తూ , మెల్లిగా వస్తోంది, బల్లకట్టు దిగి – వస్తున్న ఆమెని చూసి మరింత ఆశ్చర్యపోయాను – కారణం ఆమె చేతి పొత్తిళ్ళలో ఒక నెల బిడ్డతో పాటుగా రావటం.

నాకేం బోధపడటంలేదు. అలాగే స్థాణువులా నిలబడి చూడసాగాను.

నన్ను గుర్తించిన సావిత్రి చకచకా నన్ను సమీపించి " వచ్చారా ! నాకు తెల్సు వస్తారని . ఇదిగో ఈ పిల్లాడిని పట్టుకోండి. అవతల వడ్డున గుడ్డల మూటను మర్చిపోయాన, పది నిముషాల్లో వచ్చేస్తా, పిల్లాడు జాగ్రత్త " అనేసి ఎంత వేగంగా వచ్చిందో అంత రెట్టింపు వేగంతో వెళ్ళిపోయింది.

నేనాశ్చర్యంతో బిగుసుకుపోయాను. నోట్లోంచి మాట రాలేదు. నేను తేరుకుని మామూలు మనిషి నయ్యే సరికి సావిత్రిని తీసుకుని బల్లకట్టు కాలవ మధ్య భాగానికెళ్ళింది.

మళ్ళీ నిరీక్షణ ! మళ్ళీ ఆలోచన్లు ! ఎవరీ పిల్లాడు ? సావిత్రికి పెళ్ళయిందా ? మరి పెళ్ళికాలేదని అబద్ధమెందుకాడింది ? అన్నీ ప్రశ్నలే !

మరి పదినిమిషాల్లో బల్లకట్టు మళ్ళీ ఈ ఒడ్డుకొచ్చింది.

కానీ సావిత్రి జాడలేదు ! అంటే ఇంక రాదా ?

నాకు భయం వేసిం. ఆ ఆలోచన నన్ను కంపించేసింది. అంత చల్లగాలి వీస్తున్నా నీ శరీరం సెగలు కక్కింది బల్లకట్టు మనిషి పెద్దగా అరుస్తున్నాడు. “ ఇయాల్టికి చివరి ట్రిప్పు బాబయ్యా ! వచ్చేదుంటే లగెత్తుకురండి ” బహుశా నన్నుద్దేశించే అయ్యుటుంది.

నాలో ఆలోచనలు రేసుగుర్రాల్లా పరిగెత్తుతున్నాయి. సావిత్ర ఎందుకిలా చేసింది ? ఈ పిల్లాడిని నాకే ఎందుకిచ్చింది ? ఆమె వుద్దేశ్యం ఏమై వుంటుంది ? ఇపుడు నా కర్తవ్యం ఏమిటి ?

మొదటిసారిగా పిల్లాడి వంక చూసాను.

వెన్నెల్లో టమాటో పండులా వున్నాడు. చలికోటుగాని, వూలటోపీగానీ లేవు. సాధారణమైన చొక్కా, చలిగాలి తగలకుండా తలకు కట్టిన పాతగుడ్డ తప్ప మరింకేమీలేవు నా చేతిలో పడుకున్న ఆ పిల్లాడికి.

కాని చాలా ఆకర్షణీయంగా వున్నాడు.

ఏం చెయ్యాలి ? ఇంటకి తీసికెడితే నా భార్యకేం చెప్పాలి ? ఏదైనా చెప్పినా నమ్ముతుందా ? అసలెందుకు చెప్పాలి ? ఈ పిల్లాడిని ఇక్కడే ఒదిలేసి వెళ్ళిపోతే ?

అలా పిల్లాడిని చేత్తో పట్టుకుని, ఆ వెన్నెట్లో ఎంతసేపు నిల్చున్నానో నాకే తెలీదు.

బాగా ఆలోచించిన మీదట వాడిని ఇంటికి తీసుకెళ్ళడానికే నిర్ణయించాను.

ఒకవేళ నాభార్య ఒప్పుకోకపోతే, తర్వాత మెల్లిగా ఎక్కడైనా ఆనాధాశ్రమంలో చేర్పించాలని నిశ్చయించి, పిల్లాడితో సహా ఇంటిదారి పట్టాను.

కానీ ఎన్నడూ లేనిది ఆ క్షణాన సావిత్రిని నాలో నేనే దూషించాను – కోపగించుకున్నాను.

నేను భయపడినంతగా గొడవేం జరగలేదు ఇంట్లో మాకు ఇద్దరూ ఆడపిల్లలు కావటంతో, మొగపిల్లాడని, అదీ పౌర్ణమినాడు వచ్చాడని సంబర పడిపోయింది పిచ్చి ఇల్లాలు ! నే చెప్పిన కట్టుకథ నమ్మేసింది.

చంద్రశేఖర్ పేరు పెట్టుకుని నేనాడించిన దానికంటే రెట్టింపు ఆప్యాయతతో పెంచసాగింది.

నా మనసు కుదుటపడింది. నాకో తృప్తి లభించింది.

ఇదంతా జరిగిన నాల్రోజులకి, నేను ఆఫీసునుంచి వచ్చేసరికి ఒక వుత్తరం వుంది టేబుల్‌మీద.

అది సావిత్రి రాసింది !.

గార్కి ,

నమస్కారములు, మొన్న రాత్రి నేచేసిన పనికి క్షమించండి. తప్పని పరిస్థితుల్లో ఆ నిర్ణయం తీసుకున్నాను. క్లుప్తంగా నాగూర్చి చెప్పుకుంటాను. నేనొక వంచితని. మగవాడి మాటలువిని మోసపోయిన వారిలో నేనూ ఒకదాన్ని. మీ వద్దనున్న పిల్లాడు ఆ దొందరపాటు ఫలితమే ! జీవితంలో నిలబడాలని, కష్టాలతో పోరాడాలని శతవిధాలుగా ప్రయత్నించాను. కానీ లాభం లేకపోయింది. బీదరికం ఒక వైపు. ఒంటరితనం ఇంకో వైపు నన్ను పీల్చి పిప్పిచేశాయ్. పతితనన్న భావన నన్ను కాల్చేస్తోంది. అందుకే మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెట్టాల్సి వచ్చింది.

నీ పిల్లాడిని నాకే ఎందుకు అప్పగించావని మీరడగొచ్చు, మీ చేతుల్లో, మీ నీడలో నా బాబుకి ఎటువంటి భయం వుండదన్న నమ్మకం నాకు కల్గింది, మీలో మానవత్వం ఉంది. నా కష్టాన్ని చూసి జాలిపడి నా మీద, మీ చేతుల్లో వుంచిన ప్రాణిని విసిరి వెయ్యరని వాడిని పెంచి పెద్ద చేసి, మనిషిలాగా ! మీ లాగ తయారు చేస్తారని ఆశతో నే కాదు దురాశతోనే వెడుతున్నాను.

ఎక్కడికి అని అడక్కండి – నాకే తెలీదు. మీకేం చెప్పను.

కానీ మిమ్మల్ని మళ్ళీ కలవనని హామీయిస్తున్నాను. చివరిగా ఒక్క విన్నపం – నా బాబుకి, నా గూర్చి ఎప్పుడూ ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ చెప్పొద్దు. ఏ క్షణాన వాడిని మీ చేతుల్లో వుంచానో, ఆ క్షణం నించి వాడు మీ పిల్లాడే !

వాడి భవిష్యత్తుకి బంగారు బాటలు వేస్తారో – వాడిచేత బండరాళ్ళే మోయిస్తారో అంతా మీ ఇష్టం.

.... సావిత్రి

చదవటం పూర్తిచేసిన నా కళ్ళలో నీళ్ళునిండాయ్. గుండె బరువెక్కింది. ఆ వుత్తరాన్ని పదిలంగా దాచాను ఎవ్వరికీ కన్పించకుండా.

☆ ☆ ☆

దాదాపు ఇరవై సంవత్సరాలనాడు జరిగిన ఈ సంగతులన్నీ నాకీనాడు గుర్తువచ్చి వుండకపోను, కానీ కొన్ని క్షణాల క్రితం జరిగిన సంఘటన నాలో ఎక్కడో లీలగా గుర్తున్నా సావిత్రి రూపాన్ని దీనంగా నిలబెట్టినట్లయ్యింది.

చంద్రం వచ్చిన క్షణం నుంచీ మా పరిస్థితి మారిపోయింది. దావాల్లోవున్న ఆస్థి యావత్తూ నావశం కావటం ఆ యావదాస్థిని అమ్మేసి నేను వ్యాపారంలోకి దిగటం కలలాగా జరిగిపోయింది.

మనిషి దశ తిరిగితే స్వల్ప కాలంలో ఎలా పైకొస్తాడన్న దానికి నా జీవితమే సాక్ష్యం.

వందలు చల్లి వేలు పండించాను. అవి లక్షలయి కూర్చున్నాయ్.

పిల్లలు పెద్దవాళ్ళయ్యారు. ముగ్గురికి మంచి చదువులు చెప్పించాను.

నాకిప్పుడు ఎటువంటి చీకులూ చింతూ లేవు.

సాయంత్రం నేను డ్రాయింగ్ రూములో కూర్చుని పుస్తక పఠనంలో మునిగున్నాను.

ఆడపిల్లలిద్దరూ వాళ్లమ్మతో సినిమాకెళ్ళారు.

చంద్రం వాడి ఫ్రెండ్స్ కోసం క్రింత ‘ లాన్ ’ లో ఎదురుచూస్తున్నాడు. వున్నట్లుండి నాకు క్రిందనించి కేకలు విన్పించాయ్ వాటితోపాటుగా ఎవరో ఆడమనిషి ఏడుస్తున్న శబ్దం.

చంద్రం బిగ్గరగా ఎవరిమీదో అరుస్తున్నాడు

నేను కంగారుపడి బాల్కానీలో కొచ్చాను.

అక్కడ కన్పించిన దృశ్యం నేనెన్నడూ మర్చిపోలేనిది – నన్ను అమితంగా కలవరపెట్టింది.

ఓ ఆడమనిషి పాతికేళ్ళలోపు వయస్సుంటుంది. నిలబడి ఏడుస్తోంది. ఆమె ప్రక్కన ఒక చోట, దానిక కాస్త దూరంలో మట్టిముద్దలాంటి పిల్లాడు గుక్కలు పెట్టి ఏడుస్తున్నాడు.

చంద్రం కోపంగా అరుస్తున్నాడు. నాకు పరిస్థితి అర్ధం అయింది. చకచకా మెట్లు దిగి కింది కెళ్ళాను.

నాలో ఇన్నాళ్ళు గుప్తంగా దాగున్న కోపం నరనరాల్లోకి పాకి నన్ను వున్మత్తుడిని చేసింది.

చంద్రాన్ని సమీపించి ఆవేశంగా అడిగాను “ ఏమైంది ? ” అని.

చంద్రం తనని తాను సమర్ధించుకుంటున్నట్లుగా “ చూడు డాడి – ఈ మనిషి ఆడుక్కోటానికని వచ్చింది. లేదంటే పోదు – డెవిల్, ఒక్క తోపు తోసాను. అంతే ” అన్నాడు చాలా తేలిగ్గా.

ఆడమనిషి కన్నీళ్ళతో “ చూడయ్యా ఆకలి బాధ, పొట్టతిప్పలు ! పిల్లగాడికి రెండ్రోజులుగా అన్నం లేదు బాబూ – అడిగానని ఎలా తోసేసిండు బాబూ ” అంటూ వంగి పిల్లాడిని మళ్ళీ చేటలో పడుకోపెట్టుకుని , చేటని చేతిలోకి తీసుకుంది.

నాకు కోపాన్ని ఆపటం శక్యంకాలేదు, " యూ బ్రూట్ ! కమ్ హియర్, కమ్ విత్‌మీ " అంటూ వాడి చెయ్యిపట్టుకుని బరబరా పైకి లాకెళ్ళాను.

ఏం చేస్తున్నానో నాకే తెలీటం లేదు.

చంద్రం " అదికాదు డాడి, వాళ్ళకి వీళ్ళకి కన్నపిల్లల్ని అడ్డం పెట్టుకుని వ్యాపారం చేస్తారట వీళ్ళు - యూ డోంట్ నో డాడీ - దె ఆర్ రోగ్స్ " అంటున్నాడు.

" షటప్ ! " అని ఎక్కడో పదిలంగా దాచిన సావిత్రి రాసిన వుత్తరాన్ని వాడి చేతులో కుక్కి " యూ రీడిట్ - ఫూల్ " అన్నాను.

చంద్రం బిత్తరపోయాడు. వాడి ఇరవై ఏళ్ళ ప్రాయంలో ఎన్నడూ అంత కోపాన్ని నాలో చూసుండడు- అందుకే చాలా కంగారు పడిపోయాడు.

గబగబా వుత్తరాన్ని చదివాడు. మెల్లిగా అన్నాడు. " వాట్ డాడి ? " ఎవరీ సావిత్రి ! ఈ పిల్లాడెవరు ! ఈ ఉత్తరాన్ని నాకెందుకు చూపిస్తున్నారు ? "

ఆ వుత్తరాన్ని వాడి చేతుల్లోంచి లాక్కుని, దాన్ని గాల్లో వూపుతూ , కోపంగా అరిచాను. " ఆ సావిత్రి నీ తల్లిరా ! ఎవరికో కన్నది - నిన్ను పెంచలేక, పురిట్లోనే చంపలేక, నా చేతుల్లో పెట్టింది. నిన్ను పెంచాను. చదువు చెప్పించాను. మనిషివయ్యావని సంతోషించాను, కాని నువ్వు మానవత్వంలేని మనిషివయ్యావని ఇప్పుడే తెల్సింది - నేతి బీరకాయలో నెయ్యి ! యూ రాస్కెల్ ! ఆనాడు నిన్ను నేను అక్కడే వదిలేస్తే నీ బతుకేమయ్యేది ! అలాగే నువ్వు కూడా చేటలో పడుకుని వూరేగేవాడివి. ఈ రోజున ఇలా వున్నావంటే కారణం - మానవత్వం ! అది లేని వాడు మనిషికాడు - జస్ట్ యానిమల్, గెటవుట్ " కసికొద్దీ వుత్తరాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చించి విసిరేశాడు.

ఆవేతన, కోపం, జాలీ, ఓటమి తాలూకు బాధలన్నీ చుట్టుముట్టగా, కుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

చంద్రం కాళ్ళకి చట్టుకొని " సారీ డాడీ - రియల్లీ సారీ డాడీ - క్షమించండి " అంటున్నాడు.

కానీ నాకవేమీ విన్పించటం లేదు.

కదలకుండా అలాగే కూర్చుండిపోయాను.

------- అయ్యిపోయింది -------